

OKÉNKO

DO FARNOSTI

VYDÁVÁ FARNOST SV. VÁCLAVA V LETOHRADĚ

Ročník XXXI **Květen 2022** **číslo 5**

U okna

Když přišlo jaro, na pešuňku
rozkvetly stromy v jarním slunku.
Maminka, tichá jako pěna,
k oknu je v pláči odvrácena.

- Proč pláčeš, co máš za bolest,
řekni mi, čeho je ti líto?
- Však ti to povím, povím ti to,
až nebudou jednou stromy kvést.

Sníh padal hustě a co chvíli
vločky se na sklo přilepily.
U okna, bylo málo světla,
maminka tiše něco pletla
a měla slzy na očích.

- Proč pláčeš, čeho je ti líto,
- Však ti to povím, povím ti to,
až nebude jednou padat sněh.

Jaroslav Seifert

Aby žena uspěla, musí být mnohem lepší
než kterýkoli muž na jejím místě.

Golda Meirová

Úvodem

Jak přát Ukrajincům prožívání krásu jara a života? I naši předkové byli na řadu let zasaženi válkou; ponižení násilím, opovržením a nenávistí nacistů, opuštěností spojenců a ochromení nedostatečnou výzbrojí. Přesto se někteří odhodlali k odboji.

Hitler ani Putin své plány netajili. Kdyby se Ukrajinci nebránili, mohou být ruští vojáci opět i u nás. „Máme statečného prezidenta“, řekla ukrajinská paní prodavačka, „ale kdyby se vzdal okupovaného Krymu, Doněcké a Luhanské oblasti, zvolilil bychom si nového“. Vedle Ukrajinců se narovnáváme. Když nám děkují za pomoc, říkám jim: „Jsme vděční vašim předkům za naše osvobození ve válce, mezi sovětskými vojáky u nás byla většina Ukrajinců“. Pro utečence je důležité naučit se česky a získat u nás práci, i když se jich většina chce vrátit domů.

Krizi s plynem a naftou přežijeme; může přispět k ochraně životního prostředí.

Madeleine Albrightová je naší nejvýznačnější krajankou. Významně pracovala pro mír. Jako jedna z mála dávno Putina prohlédla. Její pohřeb byl neokázalý, s přátelskou a rodinnou atmosférou. Ač na dálku, cítili jsme se tam doma. /v

Jsmo Češi! Nikdy se nevzdáme, slyšíte?
Nikdy!“

*odpověď našich parašutistů na výzvy
nacistů ke složení zbraní během bitvy
v pravoslavném kostele
sv. Cyrila a Metoděje v Praze*

Otroci nevstoupí do nebe.
staré ukrajinské přísloví

Na konci si nebudeme pamatovat slova našich nepřátel, ale mlčení našich přátel.

Martin Luther King

Olena Zelenska, první dáma Ukrajiny, na dotaz Respektu (č. 16/1922), proč ruští vojáci páchají na Ukrajině taková zvěrstva odpověděla:

„Myslím si, že je to odraz toho, jak ruská vláda zachází se svými vojáky a lidmi obecně. Je to směs ponižování podřízených a beztrestnosti mocných. A když takový ponižený náhle dostane moc - stane se z něj maniak, mstí se celému světu. Tu totální dehumanizaci ze strany své vlády pak násilně přenáší na náš lid: vražděním, rabováním, znásilňováním.“

„Nezabijíš“, říká Desatero.

„Kdo by zabil, bude vydán soudu.“

(Mt 5:21)

Jestliže Rusko složí zbraně, bude po válce.

Jestliže Ukrajina složí zbraně, bude po Ukrajině.
podle Goldy Meirové

Až budete připravovat snídaní

- myslete na druhé
(nezapomeňte nakrmit holuby).

Až povedete válku

- myslete na druhé
(nezapomeňte na ty, kteří chtějí mír).

Až budete platit účet za vodu

- myslete na druhé
(myslete na ty, kteří mohou pít jen z oblaků).

Až půjdete domů, do svého vlastního domova

- myslete na druhé
(nezapomeňte na ty, kteří žijí ve stanech).

Až budete spát a počítat hvězdy

- myslete na druhé
(jsou lidé, kteří nemají kde spát).

Až se budete osvobozovat pomocí metafor -

- myslete na druhé
(na ty, kteří ztratili právo mluvit).

A až budete myslet na vzdálené druhé -

- myslete na druhé
(a řekněte, 'Přál bych si být svíci v temnotách').

Mahmúd Darwiš

PROJEV K UKRAJINCŮM, KTERÝ MOHL ZAZNÍT, ALE NEZAZNĚL

V průběhu několika málo týdnů stoupl počet obyvatel Česka o statisíce nově příchozích z Ukrajiny. Česko ještě nikdy takovou situaci nezažilo a očekává se, že velká část lidí utíkajících před válkou už zde zůstane. Přesto o nich Hrad mluví jen sporadicky a v novém domově se jim zatím nedostalo oficiálního přivítání. Je to škoda, a proto jsme slova, která by mohla zaznít, zkusili sepsat my.

Draží přátelé z Ukrajiny,

jsou věci, na jejichž popis jsou slova krátká. Poslední měsíc pro vás musel být právě takový. Nedokážeme pochopit, co všechno jste museli a musíte prožívat, když pomyslíte na to, co jste nechali doma. Dokážeme ale pochopit obrovskou odvahu, kterou vás musela stát cesta do neznáma a kterou projevují vaši blízcí, kteří na Ukrajině zůstali.

Změnit se ze dne na den z člověka, který má svůj domov, práci a celý život, v člověka odkázaného na pomoc jiných je jedno z řady úskalí, kterými jste museli projít. Vězte ale, že to není pouze jednostranná pomoc. Stejně tak jako potřebujete vy naši pomoc, pomáháte i vy nám. Víc, než si umíte představit. Ukazujete nám, jak vypadá odvaha, boj za svobodu, který jsme my už dekády nemuseli vést. Jak vypadá opravdové vlastenectví, jež má jen málo společného s ostentativně vystavenou vlajkou a řečmi o naší zemi.

Učíte nás mnoho také o nás samotných – že jsme velkorysejší, než mnozí doufali, že jsme lidé. Je to cenná lekce, ze které budeme žít ještě léta. Síla národa a naše přemýšlení o něm se neutváří v lehkých časech, ale v tom, jak umí zareagovat na ty těžké. Vy jste dávno věděli, kým jste, a teď to ukazujete celému světu. V tom všem ukazujete i nám, kým jsme my, a kým chceme být.

Vaše cesta zde ale nekončí. Před několika dny zemřela Madeleine Albrightová. Česká rodačka, která v dětství utekla do Spojených států, kde se stala ministryní zahraničních věcí. Je důkazem toho, že být uprchlíkem je pouze krátká etapa, která není a nebude celým vaším životem. Zůstáváte hlavně lidmi, ať jste kdekoliv. Lidmi se zkušenostmi, které vás činí silnějšími, zkušenějšími a odolnějšími, než jste byli předtím.

Tahle síla je důležitá. Měsíce a roky, které nás čekají, nebudou snadné pro vás ani pro nás. Válka je jako požár a popel z něj dopadá i na ty, kdo ještě nepocítili žár. Kromě strachu o své blízké možná budete čelit i lidské marnosti nebo frustraci z ekonomických dopadů ruské agrese. Potíže těch, které zasáhly vysoké ceny nebo jiné problémy, nejde srovnávat se ztrátami ve válce, přesto jsou skutečné. Mějte s námi trpělivost. Všichni jsme si přáli jiný rok a jinou situaci, musíme

PANÍ MADELEINE ALBRIGHTOVÁ

- původním jménem Marie Jana Körbelová - se narodila v české rodině diplomata Josefa Körbela 15. května 1937 na pražském Smíchově. Vychovávána byla v duchu masarykovské tradice. Vzpomínáme, jak naše paní Věra Ruprechtová vysvětlovala americkým novinářům důvod, proč rodiče své dceři zatajili její židovský původ. Několik členů rodiny zemřelo v koncentračních táborech.

Rodina Körberových dvakrát utíkala z naší země: před nacisty do Anglie a po válce před komunisty do USA.

Paní Madeleine se vždy hlásila k naší zemi, i k Letohradu. I my jsme poznali, že se nad nikoho nepovyšovala.

M. A. zemřela 23. března 2022.

Pohřbu se zúčastnili tři prezidenti USA a mnoho zahraničních hostů. Prezident Biden řekl: „Byla inteligentní, talentovaná, odvázná a moudrá, žena rozhodných činů a slov. Pracovala pro svobodu a demokracii našich vnuků. Přispěla k hrdosti Američanů. V USA se uprchlík může stát ministrem zahraničí. Její příběh byl význačný pro 20.

se ale naučit žít s touhle – a chvíli nám to bude trvat.

A také budete čelit snaze některých politiků vytvořit dělící čáru mezi vámi a ostatními. Je falešná. Váš boj za svobodu je i naším bojem za svobodu, vaše úsilí je i naším úsilím a vaše ztráty jsou i naše ztráty. Vězte, že ti, kteří mluví těmito slovy, nemluví za nás všechny. Mějte s námi trpělivost. Učíme se kráčet v téhle nové realitě a mnohé problémy nemají rychlé řešení. Mnohé z nich pro nás ale mohou být šanci, jak vytvořit flexibilnější a přívětivější stát na léta dopředu pro všechny. Mějte s námi trpělivost. Tahle krize nás po letech, kdy jsme všechno přepočítávali na peníze, nutí přemýšlet o tom, co vše na peníze naopak přepočítat nelze.

Angela Merkelová v roce 2015 Němcům řekla, že to zvládnou. Já vám chci také říct, že to zvládneme. Ne ovšem váš příchod, ten díky vaší síle a síle tisíců ochotných lidí zvládneme. Zvládneme ale také boj proti zlu, které vyvolalo celou tuhle válku. Válka o Ukrajinu ukazuje, jak činy mála lidí mohou zničit životy mnohých. Je teď na nás, abychom zkusili činy mnoha alespoň část těchto životů napravit.

Hluboce nás bolí okolnosti, za kterých jste k nám přijeli. Jsme ale rádi, že tu jste. Ať je naše zem i vaší zemí a ať jsou vaše děti i našimi dětmi tak dlouho, jak to bude potřeba.

Váš kdokoliv, kdo mohl tato slova říct.

Eva Mošpanová Deník N, 30. 3. 2022

století. Četl jsem všechny její knihy. Nesmíme být jen herci, ale autory historie.“

Bývalý prezident Bill Clinton o své šéfce diplomacie řekl: „Byla jednou z nejlepších ministryň zahraničí, vynikající velvyslankyně OSN, brilantní profesorka a mimořádná lidská bytost“. Paní Hillary Clintonová, ministryně zahraničí v administrativě Baracka Obamy, krásně mluvila také o „úžasném přátelství“ s M. Albrightovou.

Tři dcery paní Albrightové na pohřbu vyprávěly také o péči své maminky o rodinu.

Profesorka Albrightová přednášela mnoha studentům. Bojovala proti současnému fašismu. I nám její kniha „Fašismus“ pomohla pojmenovat násilné a nelidské současné režimy. Svoboda je křehká, demokracie a mír vyžadují stálou péči.

My jsme paní Madeleine vděční i za její slova na pohřbu prezidenta Václava Havla. Spolu s panem Karlem Schwarzenbegem zachránili úroveň obřadu. /v

VYDÁME POČET Z KAŽDÉHO POTĚŠENÍ, KTERÉ JSME ODMÍTLI

Rozhovor Hany Hoškové se svým otcem, Prof. Pavlem Hoškem o chasidech

Celý semestr jsi nám na fakultě vykládal o mystické zbožnosti chasidů. Když jsem viděla tančící a zpívající chasidy, moc mystické mi to nepřipadalo, spíš divoké a živelné. Je to opravdu mystika?

Význam slova mystika se často odvozuje od slovesa *myein*, které znamená zavřít oči, oddělit se od vnějšího světa, ponořit se do nitra. Je pravda, že chasidismus je hnutí mystické zbožnosti, ale slovo mystika tu má úplně opačný význam: ne zavřít oči, ale dokořán je otevřít. Chasidská zbožnost znamená vystupňovanou vnímavost vůči všeprostopující Boží slávě. Jiskry Božího světla jsou všude, jen mít oči k vidění. Chasidi často citují slova proroka Izajáše: „Celá země je plná Boží slávy.“

Znamená to, že hledají všude kolem sebe stopy Božího působení?

Dá se to tak říct. Chasidé mají z celé knihy žalmů nejraději verš: „Hospodina stále před očmi si stavím“. A ještě lépe tuhle „bdělost“ vyjadřuje slavná modlitba Levi Jichaka z Berdičeva:

„Kde chodím – ty! Kde stojím – ty! Jen ty, zase ty, pořád ty! Ty, ty, ty!

Dobře se mi daří – ty! Všechno se mi zmaří – ty! Jen ty, zase ty, pořád ty! Ty, ty, ty!

Nebe – ty, země – ty, nahoře – ty, dole – ty, na každé cestě, v každém městě jen ty, zase ty, pořád ty! Ty, ty, ty!“

A je tahle zvláštní zbožnost chasidů úplně jiná než starší podoby židovské tradice?

O židovství se říká, že je to spiritualita přitakání životu. Judaismus nerozděluje sku-

Týká se to třeba pohybu ve volné přírodě? Slyšela jsem, že chasidi rádi chodí do lesa...

Příroda je podle chasidského učení prostoupena Boží slávou. Všichni tvorové navíc zpívají svou píseň chvály Hospodinu. Chasidé chodí do přírody a poslouchají její hlasy, protože je považují za modlitby. Magid z Meziríče se chodil k rybníku učit zábi píseň.

To znamená, že chasidé běžně tráví hodiny času v divoké přírodě?

Sám zakladatel chasidského hnutí Baal Šem Tov se celé dny toulal po lesích. Chasidé taky trávili mnoho času na cestách, mnozí se živili obchodem a tak putovali od města k vesnici po lesních a polních cestách východoevropské krajiny. Často v této souvislosti citovali verš knihy Přísloví: „Na všech cestách svých

převlečený nečistý sklon“, jak říká jeden chasidský mistr. Vědí, že stupňování náboženskosti a zbožné výkonnosti často vede k pýše. Jak říká Elie Wiesel: „Světce, který ví, že je svatý, není svatý“. A jeden z chasidských učitelů prohlásil: „Popírat právo na slabost je slabost“. A jiný řekl: „Malý světec miluje malé hříšníky, velký světec velké hříšníky“. A ještě jiný dokonce provokativně tvrdil: „Kdyby Adam nezhrěšil, propadl by pýše“.

Chápu, je to ostražitost vůči nespřavedlivé náboženskosti. Ale co je teda podle chasidského učení cílem?

Podle chasidského učení nejde o to modlit se často, ale stát se modlitbou. Nejde o to hodně studovat Tóru, ale stát se živou Tórou. Nejde o to trávit hodně času náboženskými úkony, jde o to žít před Boží tváří. Nejde o to trávit čas ve svatyni, ale stát se svatyní, místem Boží přítomnosti.

Aha, pak už není rozdíl mezi posvátným a všedním, všechno se slije v jeden život před Boží tváří, chápu to správně?

Přesně tak. Podle chasidského učení člověk celým svým životem uskutečňuje své poslání, všemi činnostmi, i těmi úplně obyčejnými jako je jídlo a pití, škrábání brambor nebo štípání dříví. Jak řekl jeden žák Velkého magida: „Nechodil jsem za Magidem z Meziríče, abych poslouchal jeho výklad nauky, ani abych naslouchal jeho modlitbám, chodil jsem za ním, abych se díval, jak si zavazuje tkaničky“.

Jiný žák řekl: „Ode všech končetin svého učitele jsem se učil Tóru“.

Znamená to, že ti, kdo tohoto duchovního cíle dosáhnou, vypadají více méně stejně?

Vůbec ne. Chasidé zdůrazňují, že každý má svou vlastní cestu, protože každý má jedinečný úkol, který může splnit jenom on. Zusja z Hanipole říkával: „Před nebeským soudem se mě nezeptají, proč jsem nebyl Abrahamem, proč jsem nebyl Mojžíšem, nebo proč jsem nebyl Davidem; zeptají se mě, proč jsem nebyl Zusjou z Hanipole“.

Aha, takže v chasidismu došlo k určitému oslabení významu náboženských úkonů, jestli tomu správně rozumím. Na co tedy chasidé kladou hlavní důraz, když ne na náboženské předpisy?

Na lásku k bližnímu. To nejdůležitější jsou vztahy mezi lidmi. Láska k Bohu a láska k bližnímu jsou dvě strany téže mince. Jak vypráví Martin Buber:

„Jeden učený a skoupý muž přemlouval rabího Abrahama ze Stretyna: „Říká se, že dáváte lidem tajemné léky a vaše prostředky prý jsou účinné. Dejte mi také nějaký, abych získal bohabojnost.“

„Na bohabojnost nic nemám,“ řekl rabi Abraham, „ale chcete-li, dám vám něco, abyste získal lásku k Bohu.“

„To je ještě lepší!“ zvolal ten muž, „Sem s tím!“

„Ten lék,“ odpověděl cadik, „je láska k lidem.“

Chasidé na Ukrajině

tečnost na to svaté a to obyčejné, na to duchovní a to světské. Všechno je svaté, je-li to posvěceno, všechno je duchovní, je-li to nástrojem ducha. Dobře je to vidět na významu požehnání v židovské domácnosti. Před jídlem, pitím, během práce, studia i odpočinku mají zaznívat na začátku každé činnosti slova požehnání. Nejlépe stokrát za den. Tím se celý život stává bohoslužbou.

Dobře, ale mystika přece vždycky znamená modlitební usebrání někde v ústraní. V židovství to tak není?

Židovská mystika je mystikou všedního dne. Nerozděluje skutečnost na nadpřirozené a přirozené, na náboženské a nenáboženské. Celé stvoření je Boží chrám, každý okamžik je příležitost k setkání s Boží přítomností. Je pravda, že náboženství většinou rozdělují skutečnost na to posvátné a to profánní, ale židovská tradice spíše spojuje v jeden celistvý život před Boží tváří. Dobrým příkladem je význam kuchyňského stolu. Rabíni se shodli na tom, že po zničení chrámu v Jeruzalémě přešla svatost chrámového oltáře na jídelní stůl židovské domácnosti. Společné stolování židovské rodiny má důstojnost bohoslužby. Život prostě není rozdělen na ostrůvky duchovna v moři všednodenního provozu.

snaž se poznávat Hospodina“. Cesty zmíněné v tomto verši pro ně byly všechny ty pěšiny, stezky a lesní nebo polní cesty, po kterých každodenně chodili.

Jestli je chasidismus zlidovění židovské mystiky, čekala bych, že budou chasidé trávit hodiny v pústu a odříkání...

Chasidé odmítají duchamornou askezi, protože podle nich prohlubuje sklíčenost a trudnomyslnost. Říkají, že Bůh je všude, jen ve smutku ne. Chasidské hnutí se zrodilo jako přitakání životu a odmítnutí beznaděje, v situaci šílené chudoby a pronásledování. Zakladatel chasidského hnutí Baal Šem Tov věděl, že lidi potřebují najít radost ze života a naději. Tu jim duchamorná askeze nepřinášela. Proto začal hlásat, že je třeba neustávat v modlitbě, dokud se v srdci nerozhostí pokoj a radost. Bůh dal lidem dobré dary, aby je vděčně a radostně přijímali. Podle jednoho rabínského výroku vydáme počet z každého dobrého potěšení, které se nám nabízel, a my jsme je odmítli.

Takže chasidi si prostě užívají radosti života a s tím náboženstvím to moc nepřehánějí?

Takhle jednoduché to není. Chasidé se prostě dívají s podezřením na urputnou náboženskost. Vědí, že „Svatost je někdy jen

OBRÁCENÍ RUSKA

Rozhovor Marie Kolářové s knězem Vasylem Slivockým, původem z Ukrajiny. 7. 4. 2022

Ukrajina byla vždycky Rusku trnem v oku. Jak konkrétně se dějiny vztahů mezi Ruskem a Ukrajinou promítly do historie Vaší rodiny?

Moji předkové žili v Haliči, která před druhou světovou válkou patřila Polsku. Nezažili proto drastický hladomor na začátku třicátých let, který panoval v centrální části Ukrajiny. V r. 1939 zabral Halič tehdejší Sovětský svaz. Rok po skončení druhé světové války se pak vrátilo období hladu. V r. 1951 byli moji prarodiče vyhnáni na Sibiř, do tjumenské oblasti. Tehdy bylo přesunuto hodně lidí z našich vesnic jako trest za pomoc partyzánům a vlastně celkově za odmítání loajality vůči komunistickému režimu. Dědeček byl tesař, pracovitý, dokázal si poradit v těžkých podmínkách Sibíře. Postavili si s babičkou srub, posléze ještě jeden, časem si opatřili i krávu. Po deseti letech se mohli vrátit nazpět. S radostí toho využili, i když se museli vrátit s prázdnými rukama, protože jim komunisté nedovolili nic vzít s sebou. Část rodiny se pak usídlila v Donbasu, kde trestanci snadněji mohli nalézt práci v dolech.

S Doněckou a Luhanskou oblastí jsou spojeny konflikty posledních osmi let. Rusko opakovaně poukazovalo na údajný útlak místních proruských obyvatel ze strany ukrajinské vlády a jejich touhu po samostatnosti. Jak prožívali tyto nepokoje Vaší příbuzní?

Není pravda, že by zde žili jen rusky mluvící obyvatelé. To se týkalo větších měst, na venkově se často mluvilo ukrajinsky. Nespokojenost byla od začátku významně podporována Ruskem. Jistě, dříve ani na straně Ukrajiny nebylo všechno v pořádku. V roce 2014, když vypukly první boje, bylo od začátku jasné, že na straně separatistů bojují profesionální ruské síly, jejich zbraně a způsob boje, to nemělo s běžnými povstaleckými protesty nic společného. Ukrajinská armáda nebyla dostatečně připravená a ani zdaleka tak vybavená jak nyní. Moji příbuzní záhy odešli na západ Ukrajiny, protože situace na Donbase se zhoršovala.

Přes vyhrožování ze strany Ruska a množství shromážděných vojsk na hranicích s Ukrajinou nás ukrajínští představitelé do poslední chvíli uklidňovali a vyslovovali naději, že k válce nedojde. Byl to nemístný optimismus?

Ačkoliv jsme měli s Ruskem nedobré zkušenosti, s celoplošným útokem na Ukrajinu jsme nepočítali. Byl to strašný šok, neskutecné, neuvěřitelné, šilena zkušenosti. Brutální útok. To si nikdo neuměl představit, že takto tvrdě zaútočí. První týden jsem stále myslel na příbuzné, prožíval jsem hroznou bolest z té zloby a agrese ze strany Ruska. Ve čtyři ráno začaly létat rakety. Hned první den byl zasažen i Ivano-Frankisk, což je vzdušnou vzdáleností necelých 200 km od

slovenských hranic. Nyní je letiště v tomto městě již kompletně zničené. Víte, to, jak Rusko pokračuje, to už se podobá genocidě ukrajinského národa.

Na útěku je již několik miliónů Ukrajinců. Ne všichni však opouštějí Ukrajinu. Jak nyní vypadá situace v ivano-frankivské oblasti?

Hodně lidí se přesunulo na venkov, zvláště, kdo mohl, tak na západ Ukrajiny, kde je situace v posledních dnech přece jen klidnější. Lidé se dokážou přizpůsobit i těžkým podmínkám. V prvních dnech se hrozně báli, snažili se schovávat, hledali úkryty. Teď už zůstávají klidní, i když slyší střelbu a výbuchy. Naučili se s tím žít. Snaží se zachovávat běžný režim. Děti normálně chodí do školy. Hodně pomáhá, že mají dostatek pracovních příležitostí. Nejsou odkázáni k pasivnímu čekání na pomoc, ale stále je zde hodně práce. Pomáhají s vařením jídla na frontu, s dodáváním zdravotnického materiálu, opravou poškozených věcí. Pletou maskovací sítě.

Ukrajina je křesťanská země s většinovým pravoslavným vyznáním. Řeckokatolíků je kolem deseti procent. Jak nyní reagují na válku?

Na Ukrajině jsou dvě pravoslavné církve, navzájem na sobě nezávislé. Pravoslavná církev Ukrajiny konstantinopolského patriarchátu v čele s metropolitou Epifanijem okamžitě odsoudila agresi a plně podporuje obranu Ukrajiny. Metropolita Onufrij jako hlava Ukrajinské pravoslavné církve moskevského patriarchátu odmítl používání náboženského jazyka k obhajobě války. Řeckokatolická církev působí nejvíce v západní části, ale její farnosti se nacházejí po celé zemi. Na rozdíl od pravoslavné církve, která mohla, byť pod restrikcemi, působit i během komunismu, působení naší církve bylo zakázáno až do roku 1989. Veškeré naše aktivity proto probíhaly pouze potají a pod hrozbou trestních postihů. Ostatně nyní v Rusku řeckokatolická církev oficiálně nemůže působit. Jací jsou to tedy křesťané, když nedovolí působení své nejbližší křesťanské církve?

Také Putin se hlásil ke křesťanství.

S nesmírnou bolestí si uvědomuji, že někdo, kdo se zaštiťoval křesťanstvím, jako byl Putin, rozpoutal válečnou agresi. Ne, nemyslím, že by ruské vedení mělo něco společného s křesťanstvím. Takového jednání se žádný křesťan nemůže dopustit. Rusko jenom ničí. Věděli, že je tam nemocnice, že jsou tam děti. Přesto tam cíleně útočili. Je to zloba,

V. S., řeckokatolický kněz, působí v Praze řadu let. Loňského roku byl jmenován generálním vikářem Apoštolského exarchátu. Narodil se v Rakovci, městě vzdáleném necelých 40 km od Ivano-Frankivska, historického města a správního střediska na západní Ukrajině. Do konce března letošního roku sloužil též jako nemocniční kaplan ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady. Vzhledem k těžké situaci v jeho rodné zemi a zajišťování nejrůznějšího druhu pomoci mu přestal zbývat čas na službu nemocničního kaplana, kterou proto v březnu ukončil.

nenávisť, destrukce. Ruskojazyční lidé na Ukrajině pochopili, jaké je Rusko. Teď považují za svoji vlast Ukrajinu. Tady je jejich domov.

Ozývají se pochybnosti, zda pokračovat v dodávkách zbraní, protože tím se jenom prodlužují boje a umírají další lidé.

Podívejte, pokud se ruská vojska nepodaří zastavit na Ukrajině, budou pokračovat dál směrem do Evropy. Oni s námi nebudou mít smilování. Jsem stoprocentně přesvědčený, že Putin by se na Ukrajině nezastavil. Ve stejném stylu bude pokračovat i přenesení boje do dalších evropských zemí. Je dobře, že Ukrajina dostala zbraně. Má s Ruskem zkušenosti a po zkušenostech na Donbase se naučila bránit. Při jedné návštěvě ve škole se Putin ptal dětí, zda umí vyjmenovat ruské hranice. Jeden chlapec vzorně odpovídal. Putin se na něj mile usmál a pak dodal, že Rusko nemá hranice. Rusko má mesiánský komplex. Jsou to imperialisté. Rusko žije tím, že musí dobývat nové území.

Nebo, že se Rusko cítilo ohroženo.

Nevím, jak by se mohla největší země světa cítit ohrožena. Ukrajina podepsala v roce 1994 budapeštské memorandum a vrátila třetí největší jaderný arzenál Rusku. Plně důvěřovala, že bude zachována její územní celistvost. Bohužel, to se úplně změnilo. Rusko, bohužel i jako kněz musím říct, že rozumí jen pozici síly. Ukrajina se vydala jiným směrem, než si přeje Rusko. Snažíme se vybudovat demokratický stát a respektovat lidská práva, chceme se zbavit vlivu oligarchů a korupce. To je něco, s čím Rusko nesouhlasí a čemu chce zabránit. Všimněte si, kdy přesně začaly nepokoje na Donbase. Poté, co začaly protesty na Majdanu. Putin se bojí ztráty moci, nechce, abychom byli svobodní.

Nyní se plně věnujete pomoci obětem války a organizování pomoci. Co všechno je zapotřebí?

Jednak jsem v kontaktu s lidmi na Ukrajině, kde momentálně chybí mnoho potřebného. Jako farnost jsme poslali pomoc jedné dětské nemocnici v Kyjevě. Nedávno jsem dostal zprávu z nemocnic v Kyjevě, že mají zásoby zdravotnického materiálu potřebného k operacím nejvýše na dva dny. Nejvíce chyběly chirurgické nítě na šití ran. Umíte si představit, ke kolika zraněním denně dochází. Podařilo se nám sehnat velkou dodávku. Byli nesmírně šťastní. Pořídili jsme neprůstřelné vesty pro vojenské kaplany, kteří působí

v předních liniích. Kromě zdravotnického materiálu jsou zapotřebí hygienické potřeby i potraviny. Ze záběrů z války dobře vidíte, co všechno bylo zničeno.

A co se týká příchozích do naší republiky?

Přicházejí především ženy a děti. Jen tady v Praze už je asi 80 tisíc dětí. Prakticky všichni muži zůstávají doma a bojují. Moc bych chtěl poděkovat všem zde, jak ochotně a obětavě pomáhají. Jsem za to velmi vděčný a dobře si uvědomuji, že časem přijde i jistá únava. Zdejší lidé mají také své starosti a nemůžou pořád žít jen s myšlenkami na válku. Není to vždy jednoduché, protože přicházejí lidé, kteří jsou vystresováni, zažili hrozné věci a jejich reakce mohou být nervózní, podrážděné, vystrašené, unavené. Maminky s dětmi trpí emocionálně, jejich muži bojují, nemají o nich zprávy a je jisté, že ne všichni přežijí. Úplně mě dojíká, když vidím, jak válka vyděsila děti. Kolikrát reagují se značným strachem, jen když třeba uslyší zvuk letadla nebo nějaký nepřijemný silný zvuk.

Vidíte nějakou perspektivu ve vývoji v Rusku? Může se něco změnit v jeho chování?

Rusko se musí duchovně obrátit. Já věřím, že to jednou nastane. Celý svět se modlí za Ukrajinu. Pro nás jsou tyto modlitby obrovskou posilou. Věřím v sílu modlitby, věřím, že na Pannu Marii se mohou vždy s důvěrou obracet, že se přimlouvá a modlí společně s námi. Válku začíná člověk a Bůh, který je Bohem pokoje, vždycky válku končí. My se modlíme za mír a pokoj na Ukrajině.

KRISTOVSKÁ MODLITBA VE VÁLEČNÉM ČASE

*Adam Borzič, český básník,
překladatel, publicista a terapeut*

Všiml jsem si, zvláště v prvních týdnech války na Ukrajině, že i lidé, kteří se neidentifikují s žádnou duchovní tradicí, byli přístupnější modlitbě. Tváří v tvář bezmoci, kterou jsme nuceni prožívat při pohledu na ukrajinská města odstřelovaná ruskými agresory a utrpení jejich obyvatel, je to pochopitelné. Modlitba je univerzálním aktem, který se objevuje snad ve všech náboženstvích, včetně neteistického buddhismu.

Je aktem odevzdání, souzvukem s tím, co nás přesahuje. Je výrazem víry, lásky a naděje. Podle amerického zeleného teologa Matthewa Foxe je modlitba „radikální odpověď na život“. Obsahuje mystické ano všemu, co život tvoří, i prorocké ne vůči všemu, co život ničí.

Zastavte palbu!

Jednou z nehlubších a nejparadoxnějších modliteb této doby je modlitba papeže Františka „Odpusť nám válku, Pane.“

Její paradoxní dynamika vyvěrá z hlubiny křesťanského pojetí života, proto bych nad jejím textem rád kontemploval. Dodám ještě, že jejím autorem je neapolský arcibiskup Domenico Battaglia a papež k jejímu původní-

mu textu doplnil některé verše.

Její první odstavec zní takto:

Odpusť nám válku, Pane.

Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, smiluj se nad námi hříšníky!

Pane Ježíši, narozený pod kyjevskými bombami, smiluj se nad námi!

Pane Ježíši, který jsi zemřel v náručí své matky v bunkru v Charkově, smiluj se nad námi!

Pane Ježíši, vyslaný ve dvaceti letech na frontu, smiluj se nad námi!

Pane Ježíši, který dosud vidíš ozbrojené ruce ve stínu svého kříže, smiluj se nad námi!

Srdce světa

V této pasáži se skrývá hned několik hlubinných paradoxů. Začnu tím jednodušším z nich. V modlitbě je Kristus ztotožňován s lidmi, na něž dopadá bezprostředně válka. Je narozen pod bombami, které dopadají na Kyjev. Umírá v Charkově v matčině náručí v bunkru. A dokonce se zjevuje i v brancích, kteří musí na frontu. Tato mystická identifikace není žádnou zbožnou figurou. Kristus je podle křesťanského učení přítomen ve všem živém, ale předně se zjevuje v tváři trpících, utlačovaných, zabíjených. Kristus, který byl za svého pozemského života rovněž obětí politické brutality. Proto i tvář kosmického Krista probleskuje všemi trpícími na Ukrajině. Solidarizovat se s nimi, včetně uprchlíků, znamená solidarizovat se s Kristem.

Druhým paradoxem, který nás může zarazit, je identifikace modlíci se osoby s těmi, kdo rozpoutali válku. A to zní velmi zvláště. Je přece nad slunce jasné, že viníkem této války je Putinův režim a očividně on sám. Vy, kdo tento text čtete, ani já, který tu dumám nad touto modlitbou, jsme se nerozhodli zaútočit na Ukrajinu. A právě tak neučinil ani papež František. Proč se tedy mají modlit kajícíně a prosit Krista za odpuštění ti, kteří tak neučinili?

Síla zranitelnosti

Podle křesťanského učení je lidstvo jednou rodinou, spojuje nás nejen Boží požehnání, ale také prvotní hřích. Všichni se do jisté míry podílíme na světě, v němž zlo existuje. Ani naše srdce není zcela prosto zla, ani z našich činů nezáří pouze světlo. Uvědomuji si, že toto mystické převzetí viny může znít nenáboženským uším podivně. Modlitba nám touto radikální cestou připomíná, že hranice mezi dobrem a zlem vede v každém z nás.

V mé druhé duchovní tradici, k níž se hlásím, v buddhismu, existuje obdobná myšlenka, vycházející z učení o ne-já. Vzhledem k tomu, že vše živé je propojeno, máme všichni nějaký – byť drobný – podíl na všem, co se v samsáře – ve světě utrpení děje. My lidé ze západu si můžeme připomenout, že jsme s Putinem roky čile obchodovali. Tato modlitba není relativizací zločinů Putinova režimu a jeho válečného běsnění proti Ukrajině, představuje však výzvu ke změně smýšlení. K probuzení vědomí.

Pocita mistru spolubytí Thích Nhat Hahnovi

Odpusť nám, Pane,

odpusť, když se nespokojíme s hřeby, jimiž jsme ti probodli ruku, a nadále se opijíme krví mrtvých rozervaných zbraněmi.

Odpusť nám, Pane, jestliže se tyto ruce, které jsi stvořil k péči, staly nástroji smrti.

Odpusť nám, Pane, když nadále zabíjíme svého bratra, odpusť, když nadále jako Kain sbíráme kameny ze svého pole, abychom zabili Ábela.

Odpusť nám, Pane, když svým vyčerpáním nadále ospravedlňujeme svou krutost, pokud svou bolestí obhajujeme brutalitu svých činů.

Odpusť nám válku, Pane. Odpusť nám válku, Pane.

Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, snažně tě prosíme! Zadrž Kainovu ruku!

Osviť naše svědomí, ať se nestane naše vůle, nenechávej nás napospas našim vlastním činům!

Zastav nás, Pane, zastav nás!

A až zadržíš Kainovu ruku, postarej se i o něj. Je to náš bratr.

Pane, zabrzdí násilí! Zastav nás, Pane!

Mystérium života a smrti

Kdo je v tomto příběhu Kain, a kdo Ábel, je zřejmé. Tuto metaforu použili jako první ruští protestantští duchovní ve svém odvážném listu proti válce. Tam přirovnali Putinovo Rusko k prvnímu vrahovi biblických dějinách a Ukrajinu k nevinnému Ábelovi. A poté metropolita Onufrij, hlava ruské části ukrajinské pravoslavné církve, který se tak postavil proti moskevskému patriarchátu. V modlitbě prosíme Boha, aby zadržel Kainovu ruku. Užití bratrské metafory nás vrací k vědomí, že ti, kdo tuto hrůzu zaseli, porušili sourozenecké spojení mezi lidmi. Z křesťanského hlediska jsou všichni lidé bratři a sestry.

Téměř na konci nás mohou slova modlitby zaskočit, když církev prosí ústy papeže:

„A až zadržíš Kainovu ruku,

postarej se i o něj. Je to náš bratr.“

Válka přirozeně plodí nenávisť k agresorovi. Ale evangelijní víze je jiná. I ten, kdo se provinil zlem, je stále Božím dítětem a naším bratrem. Kristus sestupuje do pekel, aby zachránil i jeho. Křesťanské učení o lásce k nepřítelům není pohodlné. Současné neznámená zastírání skutečnosti nepřátelství. Pro Putinův zločinecký režim jsou nepřátelé Ukrajinci, kteří touží po svobodě, a nepřítel jsme i my na západě. Nejde o falešnou „mírovou rétoriku“, kterou si osvojila Putinova pátá kolona. Ne, tento nepřítel nás ohrožuje. Je nebezpečný. A my se musíme bránit. Avšak křesťanství, přesněji sám Kristus, nás volá, abychom na logiku zla nepřistupovali zcela, a nenechali se otrávit jedem nenávisť.

AKTUALITY

Uctění památky obětem II. světové války v neděli 8. května v 17 hod. u památníku v Šedivské ulici.

MEZINÁRODNÍ HUDEBNÍ FESTIVAL

Program:

Sobota 4. června - Letohrad, Tvrz Orlice
19.30 hod. Předání cen Města Letohrad, předání ceny Grand prix

20 hod. **Zahajovací galakonzert**

Lenka Filipová – všechny mé podoby
hosté a smyčcové těleso Brno Strings

Neděle 5. června v 15 h. - kostel Mistrovice
Vzpomínka na učitele, varhaníka a fagotistu Václava Hubálka, rodáka z Mistrovic
Tutti Fagotti

Radovan Skalický, Michaela Steigerová, Šimon Fröhlich, Kryštof Brož – fagoty, Štěpánka Skalická - cembalo

Středa 8. června ve 20 h. - kostel Výprachtice
„Svaté lásky labyrinth“

- Adam Václav Michna a ti druzí....

Jaroslav Tůma – cembalo, varhany

Čtvrtek 9. června ve 20 hod.

- kostel Horní Čermná

Varhanní fascinace

Johannes Skudlik – varhany (SRN)

Pátek 10. června ve 20 hod.

- kostel Jablonné nad Orlicí

Modlitba basklarinetu a varhan

Colour bass duo (ČR)

Matthias Böhlert - varhany (SRN)

Sobota 11. června:

- 15 h. - Klášter Králíky

Josef Lia – zpěv/baryton (Malta)

František Vaniček – varhany (ČR)

- 21 hod. v kostele v Lukavici

Konzert při svíčkách

Famila Cantorum - pěvecký sbor (ČR)

Matthias Dreißig – varhany (SRN)

Neděle 12. června

- v 9.30 hod. - kostel Letohrad - Orlice

Varhanní recitál/mše

Björn O. Wiede (SRN)

- ve 14.30 hod. položení květin u pomníku

F.L. Věka/Heka, vedle kostela sv. Václava

- v 15 h. v kostele sv. Václava v Letohradě

Závěrečný galakonzert - Barocco gala

Josef Špaček – housle

Veronika Kaiserová – soprán

Michal Chmelař – trubka

Barocco sempre giovane – komorní soubor

Na programu: P. J. Vejvanovský, H. Purcell, G.Ph. Telemann, G. F. Händel, A. Vivaldi

Předprodej vstupenek na zahajovací galakonzert od 2. května v IC Letohrad – vstupné 200 /150 Kč.

Na ostatní koncerty prodej vstupenek 45 min. před začátkem koncertu na místě.

Přátelství Boha křtem přijali

3. 4. Ester Mikysková

17. 4. Iveta Veronika Romanová

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

28.3. Václava Dostála z Lukavice 72 let

ZÁPIS Z PASTORAČNÍ RADY 7. 4.

Omluveni: V. Marek, V. Kozel

1. Poděkování:

- Všem, kdo se postarali o organizování křížových cest v postní době

- Novotným za opravu dveří na faře

- M. Brandejsové a ostatním za přípravu Orlovny na postní duchovní obnovu s p. Vojtěchem Kodetem; všem muzikantům za doprovod bohoslužby

- E. Novotnému a V. Faltejskovi za výrobu svícnu do orlického kostela

- Janě Skalické a M. Mikyskové za přípravu a realizaci vstupů do škol s velikonočními tématy

2. Informace ohledně Ukrajiny

(M. Malá informovala o využití fary pro adaptační skupinu ukrajinských dětí, spolupracuje s J. Čandou, hledají se dobrovolníci)

3. Zhodnocení akcí z pastoračního plánu, které proběhly

24. 3. - 2. setkání rodičů dětí, které letos půjdou poprvé ke Stolu Páně
Vstupy do škol na téma Velikonoce

Křížové cesty: Kunčice, Orlice, Letohrad
1.4. Postní duchovní obnova (Vojtěch Kodet)

4. Akce z pastoračního plánu

Velikonoce

J. Roušar a J. Andrášová připravují materiál k průběhu letošních Velikonoc, abychom si připomněli, proč a co v průběhu velikonočních obřadů děláme

10. 4. Květná neděle – scénka Vjezd do Jeruzaléma (sobota zkouška + zkouška pašijí, zajišťuje J. Andrášová)

15:00 kostel sv. Václava – bohoslužba smíření

Zkouška pašijí na Velký pátek - mládež

Zelený čtvrtek 14. 4. 18:00 bohoslužba, umývání nohou, adorace

Velký pátek 15. 4. 15:30 – obřady Velkého pátku

Adorace 15. 4. 8:00-15:00 hodin Letohrad
Bílá sobota 16. 4. – Adorace Letohrad 8:00-15:00 hodin

17. 4. Vzkříšení – Slavnostní bohoslužby 5:00 Orlice, Letohrad 10:00

Společná snídane v Orlovně – skupina kolem agapé zajišťuje organizaci

23.4. Brány památek dokořán (zajišťuje J. Čanda

Květen:

1. 5. Výlet s rodinami třetáků, kteří půjdou k

1. sv. přijímání – po nedělní bohoslužbě

7.5. Vzpomínkový večer – Kunčice

7. 5. úklid ne Kopečku ve 13: 00 hodin

8. 5. Lukavice poutní slavnost (4. 6. setkání rodáků)

8. 5. Orlice – obnova manželského slibu (M. a P. Hoffmannovi poskytnou materiály na přípravu)

7.5. Vzpomínkový večer – Kunčice

12.5. 18:00 Pastorační rada

Brigáda na úklid Kopečka

13.5. – bohoslužba v 18:00 Kopeček

15.5. Kopečková pout' – zvučení zajištěno – 8:00, 9:30 (sobotní večerní bude v Lukavici)

22.5. Slavnost dětí – 1. sv. přijímání (středa

svátost smíření, sobota zkouška)

27.-29. 5. Víkend rodin – M. Novotná –

zajistí si kuchařky a další pomocníky,

zatím se přihlásila jedna rodina, plakátek

do kostelů

CHARITA

Vážení a milí,

zasílám aktuální info o pomoci a adaptaci „našich Ukrajinců“.

- Ke 30.4. je ukonečen provoz humanitárního skladu v Centru pod střechou (CPS) v Letohradě. Akutní potřeby jsou zajištěny a lidé mají vyřízeny humanitární dávky od státu. Charita i na dále má možnost materiální pomoci pro lidi, kteří ji skutečně potřebují (pomoc je nastavená bez ohledu na národnost, rasu, náboženské vyznání, politiku apod).

- Je domluvená spolupráce se šatníkem při azylovém domě v Žamberku viz leták v příloze

- Práce se transformuje do jiných forem pomoci než materiální a to:

- Poradenství – Veronika Pešková (CZUK) 731 018 218

- Psychologická podpora – Táňa Dikan (UK) – 732 399 587

- duchovní podpora – P. Václav Vacek – středa v Centru pod střechou 9 - 14 h.

- terénní pracovník – Ivanna Prachuk (UK)

- výuka ČJ:

- osobní konverzace v ČJ – Letohrad středa 16 – 17 hod v CPS,

- v Jablonné n. Orli středa 18 – 19 hod. v budově Kina

- intenzivní individuální online výuka ČJ – Albina Kovtun tel.: 773 166 114 (Česky za 2 měsíce úroveň A1, A2)

- Adaptační skupiny v Letohradě

- Lesní ad. skupina – Veronika Peteráčková (CZ) tel. 721 166 190

- Ke dni 29.4. – 12 dětí, je ještě volná kapacita

- Ad.skupina pod naší OCHUO – Mari- na (UK) 739 836 881 – od 2.5. na faře v přízemí

- Ke dni 29.4. – 11 dětí (z toho 2 s postižením)

S pozdravem a přáním hezkých dní
Marie Malá, ředitelka Oblastní Charity
tel.: 731 619 836

ANEŽČINY DOBROTY

Na takovou jednu nejskvělejší spisovatelско-cappuccinovou párty jsem pekla dort. V pečení dortů moc zběhlá nejsem, ale obyč menší čoko dortík s malinama ozdobenej šálkem s cappuccinem přece zvládnou.

A protože mi moji bližní pořád říkají, že toho dělám moc, a ještě k tomu jedno přes druhý, rozhodla jsem se, že si to pečení v rámci sebezvoje tentokrát systematicky rozložím do tří dnů.

Nejdřív jsem upekla korpus. No, co vám budu povídat, byl krásnej, nevyboulenej, s tunou čokošky uvnitř. Radost pohledět.

Druhej den jsem měla v plánu čokoládovou ganache a malinovej rozvar. Ráno jsem vstala a že si uvařím čaj. A...

Já jsem ten korpus fakt chtěla jen posunout na mý pidi lince z místa na místo!

Prostě mi celej dočista spadl. Na zem. Kdo nezažil, neuvěří, kolik může být z jednoho dortíku drobečků...

Večer jsem tedy kromě plánovaný ganache a malin dělala ještě jeden korpus. Ehm... Dva. Jeden mi totiž přišel dost nízkěj, a já přitom toužila po takovým tom vyšším vzhladu.

Ale pozor! Protože jsem se na čtyři dny stala systematickou a plánovací, věděla jsem, že výšku nesmím přešvihnout, jelikož moje dortová přepravka má svý limity.

Wow, fakt jsem to pořád já, že mě něco takovýho napadlo? Cítila jsem se jako předvídavá žena, která myslí na vše.

Další den jsem už jen počokoládovala hrneček, kterej jsem měla předpřipravenej od velikonočního pečení perníčků, udělala bílej krém à la cappuccinovou pěnu a jala se to všechno pospojovat do kupy.

Ganache mi trošku tekla, ale jinak to celkem šlo. Na tu malinko křivou stranu postavím hrneček, takže žádněj stres.

Nadešel onen očekávaněj den. I na něj jsem měla plán. Dopo budu šít a pak už se budu chystat na párty. Ve tři mně slíbila vyzvednout Pěťa, protože jsem s sebou potřebovala vzít dort a makronky a nějaký plotí knížky a nákladákem se do centra nedostanu. Nééé, já zapomněla, že přidá-li člověk na vršek dortu hrnek, jeho výška se o to zvýší!!! Co teď? Do dortový přepravky jsem ho nenarvala, ani když jsem vyndala svičičku.

Ještě jsem se ale nevzdala. Vygooglila jsem, že v jednom cukrářským obchodě na druhý straně Prahy by měli mít krabice na patrový dorty.

Hodinu tramvají tam a hodinu zpět? No problem, mám časovou rezervu.

Jaký já mám štěstí, tu krabici fakt měli, dokonce i v igelitovým pytlí, takže se mi dobře nesla. Radost mi kalila jen skutečnost, že stála 300 Kč (nedá se nic dělat, aspoň že mám krabici) a že se mi při cestě zpět otevřela v kabelce láhev s vodou a namočila můj výtisk Plotu, z kterýho jsem cestou tam vybírala, co za fejton budu odpo číst (nedá se nic dělat, aspoň že mám krabici).

UKRAJINA, KANDÍK A MÁCHŮV MÁJ

Májové Okénko začínám psát na Velký pátek. V tu dobu si obyčejně vzpomenu na Erbenovu baladu Poklad. Kdysi jsem ji uměla nazpaměť. Teď? Škoda mluvit. Podle ní se na Velký pátek dějí zázraky - otevírají se poklady. Obojí bychom teď potřebovali, vidíte. Zároveň ukončit válku a pokladem pomoci zpostosené Ukrajině.

Hned potom paměť vyklopí verše Nerudovy: „Řekněte mi, babičko má, co že rány svírá, po čem člověk, těžce raněn, přece neumírá?“ „Rány hojí otevřené na tom lidském těle jenom čarodějná jarní šťáva z jitrocele.“

Kolik té jitrocelové šťávy by bylo zapotřebí, když denně vidáme to, co nám reportéři z Ukrajiny zprostředkovávají. Tak blízko, taková hrůza a tolik nejistot a otázek. Co je správně udělat, je dostačující to, jak prozatím svět pomáhá, jak dlouho by šlo vydržet bez plynu, ropy, jak najít cestu k ruské společnosti a ukázat jí, že je desítky let obelhávána, jak udržet naši soudržnost a tu vlnu soucitu a nezištné pomoci, která je účinná a navíc nám zvedá hlavy i sebevědomí?

A ještě jedna dotěrná, otravná a nezodpověditelná otázka se stále vrací. Spíš než otázka nucení srovnávat. Současně strach, že tou vtíravou obsesí přivolávám něco, co strašně moc nechci. Jak se toho bojím, přece to dám černé na bílé.

Otázka odvahy, statečnosti, vlastnictví v porovnání s tím, jak bychom se chovali my, tady, u nás, dnes za podobné situace.

Odzbrojující odvaha žen vzít děti, opustit všechno a nadějí na život směnít za bezbřehou nejistotu přízpusobení tam, kde neznám

Dvě hodiny, než dorazí Pěťa? Pohodka, asi si chvíli lehnu, ať jsem na párty svěží.

Já ale nic nenechávám náhodě, a tak jsem se ještě před šlofikem rozhodla krabici složit, ať jsem fakt úplně ready.

Když jsem z toho skvělýho igelitáku místo krabice a víka vytáhla DVĚ VÍKA, začala jsem se hystericky smát.

Po dvou hodinách cestování dvě víka za tři sta a příliš velkej dort bez krabice, no kdo to má?

A tak jsem milej dort vytáhla z ledničky, nekompromisně z něj odřízla hrnek a zabalila ho zvlášť a ještě honem dodělala trošku bílýho krému, abych zakryla nedostatky, až ho budu po převozu přidělavat zpět.

Na místo určení jsme se už pak tramvají dostaly bez nehody. A za neocenitelný pomoci Pěti a Míry jsem na chodbě kavárny hrnek na dort přidělala zpět, aniž by si toho Mart'a (pro kterou to mělo být překvápko) všimla. Teda aspoň doufám, že si toho nevšimla.

Tak vám nevím. Začínám mít vážný podezření, že na plánování asi nejsem ten správněj typ a že se to nezmění, ani když se o systém budu snažit sebevic.

Evidentně mám schopnost sebelepší systém převrátit v chaos. /AN

jazyk, zvyky, pravidla, možnosti. Máte pravdu, i od nás utíkali lidé v touze zachránit sobě i dětem důstojný život. Ale to měřítko!

Odvaha žen, vědomě opouštějících své partnery, syny bez jakékoliv záruky, že se znovu setkají. A neuvěřitelná morální síla těch, kteří zůstávají, rozhodnutí ubránit svou zem, svůj jazyk, svou kulturu, svou historii.

Dějiny Ukrajiny jsou téměř nepřetržitým sledem zákazů užívat ukrajinštinu, otevírat školy, vydávat knihy a časopisy v tomto jazyce. Dopouštěli se jich všichni, kdo Ukrajině vládli, Rakousko-Uhersko, Polsko, nejděle, nejčastěji a nejdůsledněji Rusko. To je ještě ve 20. století vinno hladomorem, jemuž podlely miliony obyvatel Ukrajiny.

V historii našeho a ukrajinského národa je tolik podobností! Zatímco oni volají Sláva Ukrajině, ač je jejich stát určitě nerozmažloval, zatímco oni mluví hrdě o vlasti, zdá se mi, že bychom se podobných projevů sotva dopouštěli a dokonce se mi zdá, že vlastenectví je u nás něco neslušného.

Jak se nám tohle přihodilo? Dokázali bychom jako ukrajinští muži hájit svou zem, kdyby sem vtrhl nepřítel? Nebo bychom stáli s nataženou dlaní a křičeli Unie, NATO, kde jste kdo?

Pravděpodobnějši bude ta druhá varianta.

Mnozí už naskakují na dobře promyšlenou strategii rozeštvávací a opakují jejich frázi: proč pro nás vláda nic nedělá. Vláda s vykradenou státní kasou, ve velice krátkém čase, který jí byl zatím dán a v nečekaném souhrnu problémů dělá, co může. Proč si málokdo položí otázku – co mohu udělat sám, co my můžeme udělat pro svou vesnici, pro naši zem? To je vlastenectví. Dej, zaříd', postarej se, proč jsi, státě, nezařídil..., to je postoj rozmazeného fracka.

Navzdory jako vzor vlastenectví by nám v paměti měla utkvět pokora těch, co zbyli ve zničených městech, urputná odvaha ozbrojenců, nevyvratitelná víra v jejich vítězství, protože hájí spravedlivou věc Ukrajiny proti lži vyvolanému zlu.

Válka v sousedství a denní referování o ní nás trápí. Jak přijemné by bylo od ní utéct. Zvlášť, když je květen, když je máj, lásky čas. Utekla jsem od televize a povinností. Do Zámeckého parku. Je plný kandíků, kvetou navzdory nočním mrazům a nic si nedělají ani z mrazivého větru, ani z budování oranžerie. Příroda je tak mocná!

A jak se tak obdivuju sasankám, sem tam opožďeným bledulím a plným loukám kandíků, zapomenu na smutky dnešků a připluje vzpomínka z dávných časů. Byli jsme možná v kvintě a měli skvělého češtináře. V květnu došlo na Máchův Máj.

Mácha – Máj – měsíc zamilovaných. Tak nějak pan profesor svůj výklad začal, a že k tomu svádějí úvodní verše, že však romantická báseň je spíše o trýzni z nejistot, které vztah i život přinášejí, také že je vyznáním lásky k přírodě a rodné zemi.

Panu profesorovi šlo především o to, abychom hodně četli, o to, aby četba rozšiřovala nejen naše obzory, aby navíc posilova-

la naši schopnost vyjadřovat vlastní myšlenky. Máchův Máj vyvolal téma různých podob lásky. I to vlastenectví tam v roce 1949 bylo. A přišel úkol stručně popsat, co milujeme, proč a co nám taková láska dává, eventuálně, oč bychom bez ní přicházeli. Jak pan profesor zdůraznil, vztahy partnerské jsou čistě osobní záležitostí, ty se popisovat nebudou, cizím – jak řekl, ho nezajímá.

Já psala o divadle, kdosi o svém psu, objevila se láska mateřská, sportovní zájmy, obdiv k práci otce lékaře sepsal ten, který se sám pak lékařem stal. Největší láskou jednoho z dalších spolužáků bylo údajně jídlo, protože je zdravé, nedá žádnou práci, připravuje mu je maminka a dobře se mu po něm spí.

To už pan profesor souhlasně nemručel, ale zcela podle tehdejšího postoje k jídlu jako nezbytné všednodennosti prohlásil: Vy jste opět nezapřel svou roli provokatéra.

No a vidíte. Uběhlo nějakých 70 let a jídlo je dnes snad nejfrekventovanějším mediálním tématem. To by se pan profesor divil. Reklamy svádějí k nákupu dobrot i nejzdravějších bioproduktů. V prodejních knih zaplňují Kuchařky ty nejdelsí regály, kdekteřý časopis předkládá návrh na sváteční menu, internet dodá recepty od babičkovských pokrmů z exotických krajů, v nekonečném seriálu Ulice hrdinové tráví volný nebo sváteční čas pouze u jídla doma nebo v restauraci, všechny televizní kanály a kdekteřá známá osobnost peče, vaří, radí s vařením, nebo dokonce v některé z těchto disciplín soutěží. S vařením se, podle mého, roztrhl pytel.

Tak mám pocit, že ti, co se chtějí ucházet o pozice v komunálních volbách, i ti co přemýšlejí o volbě prezidentské, mají nejvyšší čas s nějakým kuchařským pořadem vyrukovat. Musíme si na ně dát velký pozor. Aby neuvařili polívčičku podobnou té na Ukrajině.

Ono totiž pohlídat si činy, minulost, okruhy přátel a spolupracovníků těch, co se o část veřejně kontrolovatelné moci ucházejí, je asi to nejmenší, co můžeme pro budoucnost své země udělat. Teď jsme prima národ, co nezištně pomáhá potřebným. Přejme si pod májově rozkvetlými stromy, ať nám to vydrží. Ať se nikomu nepodaří vyvolat závist a rozeštvat nás. EN

Konec jara

Opření o sebe jdem ostrůvkem,
já a má hůl, truchlíme potají,
že jaro opouští nás nevěrně.
Ve větru tančí vrby rozverně
a na hlád' vod s koketním úsměvem
záletné lístky květů slétají.

*Tu Fu, Zpěvy staré Číny,
přeložil Bohuslav Mathesius*

Nejvíce se těší z bohatství ten, kdo po něm
nejméně touží.

Seneca

LETOHRAD: SPOLEČNĚ POMÁHÁME LIDEM Z UKRAJINY

Od vypuknutí války na Ukrajině uběhly více než dva měsíce. Dva měsíce, které převrátily život každému ještě naléhavěji než covid. Naprostá většina obcí, církví a neziskových organizací ze dne na den zareagovala na nečekaný příliv uprchlíků z Ukrajiny konkrétní nabídkou pomoci. Konečně jsme dostali příležitost ukázat, že to s námi Čechy není vůbec tak špatné, jak se mohlo zdát. (Jakkoliv bychom tu příležitost raději neměli). Někdejší remcalové u sebe najednou ubytovali úplně neznámé lidi, o které se nezištně starají. Miliardy, vybrané neziskovými organizacemi ve sbírkách na pomoc Ukrajině, a pomoc naší vlády řadí Česko na druhé místo v objemu pomoci válkou sužované zemi. Od 24. února 2022 uteklo z Ukrajiny téměř 5,5 mil lidí. V České republice nalezlo azyl přes 317 tisíc z nich.

Podle statistik Ministerstva vnitra bylo v Letohradě k 30. dubnu 2022 ubytováno 170 lidí z Ukrajiny. Díky osobním nebo pracovním kontaktům některých lidí k nám do Letohradu lidé z Ukrajiny začali přijíždět ihned po vypuknutí války. Dvacet lidí ze Žytomyru ubytoval letohradský evangelický sbor ve svém kostele, více než tři desítky uprchlíků bydlí v internátě střední průmyslové školy. Ubytovací kapacity nabídli někteří místní zaměstnavatelé, hodně lidí bydlí v soukromí místních občanů.

Podstatnou část starostí o uprchlíky z Ukrajiny, kteří přišli na území našeho okresu, převzala Oblastní charita Ústí nad Orlicí se sídlem v Letohradě, která pro ně postupně vybudovala praktický servis. V Centru pod střechou v Taušlově ulici otevřela Centrum pomoci pro ukrajinské rodiny. Paní, která mluví ukrajinsky i česky, kontaktuje potřebné lidi, každou středu se tam setkávají ukrajinské rodiny, zájemci mohou využít psychologické či duchovní podpory, a probíhá tam také výuka češtiny. V prostorách byl zřízen humanitární sklad, kde mohou lidé z Ukrajiny získat potraviny, oblečení nebo hygienické prostředky.

Na webu Oblastní charity lze najít kontakty na Krajská asistenční centra, návody, jak požádat o speciální vízum, jak nahlásit změny nebo požádat o státní humanitární dávku, jak se začlenit do školského systému nebo jak se uplatnit na trhu práce. Veškeré informace jsou dvojjazyčné a obsahují i potřebné tiskopisy. Na druhé straně mohou čeští obyvatelé prostřednictvím webu Oblastní charity nabídnout lidem z Ukrajiny ubytování, materiální pomoc nebo zjistit, jak požádat o solidární příspěvek, pokud už ve svém bytě někoho z Ukrajiny ubytovali.

Katolická farnost ve spolupráci s Oblastní charitou otevřela koncem dubna na faře adaptační skupinu pro předškolní děti. V pracovní dny se tam schází více než desítky ukrajinských dětí. Mladé maminky z farnosti spolu s ukrajinskými učitelkami pro ně vymýšlejí program. Starší farníci podporují

projekt materiálním zajištěním, prací, přípravou stravy apod. Město Letohrad poskytlo významný finanční příspěvek Oblastní charitě na materiální pomoc. Základní škola Komenského v Letohradě přijala k 29.4.2022 k výuce 25 ukrajinských dětí a příští týden čekají dalších 12 dětí.

V posledních dvou měsících každý z nás zjistil, že pocit neotřesitelné svobody a materiální hojnosti je jen zdání. Válka je sice blízko, ale čírnodost nás učí nepodléhat strachu. Válka na Ukrajině nás vytrhla z apatie a odkryla to dobré v nás. Pomoc uprchlíkům dává smysl našemu životu a dává smysl i jim samotným, protože na vlastní kůži mohou pocítit ono pověstné vítězství dobra nad zlem. Možná chvilkové nebo dočasné vítězství, protože až se vrátí do své vlasti, čeká je tvrdá práce a nelehké chvíle, ale vítězství jasné a hmatatelné. /M

BOŽÍM OBRAZEM JSI TY, ČLOVĚČE

Mikuláš Vymětal

- kazatel Českobratrské církve evangelické pro humanitární aktivity, menšiny a lidi sociálně vyloučené. Vystupuje proti pronásledování a útaku menšin či rasismu. Vřelý vztah má k judaismu a respekt k islámu. Pravidelně chystá mezináboženská setkání za mír a vzájemné porozumění. Kritizuje, že křesťanská rétorika se často určitým politickým skupinám hodí k šíření predsudků a nenávisti vůči cizincům, hlavně muslimům, k odmítání uprchlíků a přihřívání nacionalistických tendencí. Přinášíme jeho kázání z 11. dubna 2022.

Bůh učinil rozmanité druhy zemské zvěře i rozmanité druhy dobytka a rozmanité druhy všelijakých zeměplazů. Viděl, že to je dobré. I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl našim obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ (Gn 1,25-28)

„V den, kdy Bůh stvořil člověka, učinil jej k podobě Boží. Jako muže a ženu je stvořil, požehnal jim a v den, kdy je stvořil, dal jim jméno Adam (to je Člověk). Ve věku sto třiceti let zplodil Adam syna ke své podobě, podle svého obrazu, a dal mu jméno Šét. (Gn 5,1-3)

„Kdo prolíje krev člověka, toho krev bude člověkem prolita, neboť člověka Bůh učinil, aby byl obrazem Božím.“ (Gn 9,6)

Naším dnešním tématem bude člověk. Svět je krásný, ale Božím obrazem jsi ty, člověče, milý příteli. Svět je krásný proto, že v něm jsou lidé, kteří si tu krásu uvědomují a sami tvoří nádhernou galerii sedmi miliard originálních Božích obrazů.

Rabi Akiva dodává k našemu verši: „Zvláštní přízeň byla prokázána člověku, že byl stvořen k obrazu Božímu, a ještě větší láska mu

byla prokázána tím, když mu bylo oznámeno, že byl stvořen k obrazu Božímu.“ (Pirkej avot 3, 18) Co to ale znamená, že člověk je stvořen k obrazu Božímu? Zřejmě to vyjadřuje to samé, co Ž 8, který jsme slyšeli: „Jen máličko jsi ho omezil, že není roven Bohu, korunuješ ho slávou a důstojností.“ Tato slova vyjadřují lidskou mimořádnost a velikost, jinde to samé vyjadřuje Bible slovy, že Bůh člověka miluje, nebo že člověk je Božím dítětem. (Bible jistě zná i lidskou malost, a tak dodává: „člověk je jen vánek pouhý“, čteme v žalmu (Ž 39,6), „prach jsi a v prach se navrátíš“, zanedlouho pokračuje První kniha Mojžíšova. Ale zpátky k našemu tématu.)

V pondělí, 21. března, byl Mezinárodní den proti rasismu. Jak chápat důležité biblické učení o Božích obrazech v této perspektivě? Slovo rasismus je v češtině kontroverzní. Je negativní – a na jednu stranu jako by nebylo tématem. Nejsme rasisté – a uráží nás, že nás za rasisty pokládáte. Tak se před rokem vyjadřovali mnozí v souvislosti s fotbalovým skandálem Kúdela - Kamara. Jenže, když se u nás bavíte s lidmi tmavší barvy pleti, tak se vyjadřují úplně jinak. „Nejde o nějaké jednotlivé incidenty, jedná se o stálý tlak, v němž člověk žije už od dětství“ – tak se vyjádřila jedna má romská kamarádka, původem ze Severních Čech. Jenže, zřejmě nejde jen o barvu kůže. „Rasismus znamená, že si zkonstruují skupinu na základě některých vnějších znaků, které pak připisují negativní vlastnosti“, popsal svůj pohled německý farář Jürgen Micksch, zakladatel Týdnů proti rasismu. „Rasismus je pro nás problém – a chceme s ním něco dělat“, tak se vyjadřuje společnost v Německu. Rasismus pak znamená, že jedna skupina si pak najde odůvodnění k odsuzování a nespravedlivému chování se k druhé skupině. U nás jsou myslím nápadný odpor kromě k Romům i obecně k lidem tmavé barvy pleti, ale také k muslimům, místy k Židům i k lidem odlišné sexuální orientace. Otázku vztahu k Ukrajincům a Rusům v současnosti právě promýšlíme. Ono totiž něco brát automaticky a bez reflexe také může znamenat, že člověk podlehe svému předsudkům, příliš rychlým soudům.

Jako člen Komise pro Romy a kamarád mnoha muslimů a muslimek si to uvědomuji – pro lidi určitého vzhledu u nás stačí, když přijdou do neznámého prostředí, a z pohledu lidí hned vidí, že tam nejsou vítáni. Jak se k tomu však staví Bible?

Napadají mě k tomu dvě odpovědi:

Všelidský vztah k Bohu provází Bibli od první do poslední stránky. Na začátku je líčeno stvoření jen jediného člověka – Adama. Proto, aby nikdo nemohl říkat – můj předek byl vznešenější než tvůj, jak to komentuje jeden rabín. Z jednoho člověka jsou najednou národy. Národy se moc nedohodnou – i když příběh o babylónské věži se dá interpretovat také pozitivně, že se vznikem různých jazyků také vznikají různé kultury a pestrost. Podle Izajáše nakonec přijdou na svatou Hospodi-

Protože každá lidská bytost je Božím obrazem a představuje jedno zcela originální znázornění Boha. Chování k druhému, bližnímu, se tedy stává i chováním vůči Bohu. Kdo druhému pomáhá, třeba jen tím, že mu uctívým chováním pomůže zvýšit sebevědomí, ten pomá-

novu horu a budou mu sloužit společnou paží. A když přejdeme do Nového zákona, slyšíme, že po daru Ducha svatého najednou všichni rozumí slovům apoštolů. A na posledních stranách Bible, ve Zjevení Janově, čteme o tom, že před tvářmi Beránkovou se schází veliký zástup ze všech ras, kmenů, národů a jazyků. Jeden pohled je tedy na všechny lidi jako členy kolektivu – a v tom je Bible velmi antirasistická.

Druhý pohled je pak na jednotlivce. Rasismus se vztahuje na skupiny, ale prakticky dopadá na jednotlivce. Bible si nápadně všimá jednotlivců – vzpomeňte na ty velké seznamy jmen, jako by každý usiloval, aby se jeho jméno dostalo do Bible – a skoro každému se to také podařilo. Velmi často jsou to lidé, kteří jsou nějak na okraji – od Hagar, vyhnané z Abrahamovy rodiny, přes sociálně vylučované hebrejské otroky v Egyptě až po lidi kolem Ježíše. Ostatně Ježíš začíná i končí svůj život na okraji. Na Ježíšovi, ale vlastně i v celé Bibli vidíme tedy Boží příklon k těm, které ostatní vylučují a vytlačují. „Lidé hledí na to, co je před očima, ale Hospodin hledí k srdci.“ Bible je tedy velmi antirasistická – a zve nás do příběhů jednotlivých lidí. Myslíme, že právě přes ty příběhy, setkání s jednotlivci, se člověk může rasismu sám v sobě postavít (př. setkávání).

Rasismus – promítám si do druhých své vlastní strachy a pak se jich bojím?

Vraťme se zpátky na první stránku Bible.

Ta prostě říká „Člověka Bůh učinil, aby byl obrazem Božím“. A tak zůstává tajemstvím, v čem je člověk obrazem Božím. A to je dobře, protože vlastně nemůžeme nikomu – ani tomu, koho nemáme rádi – upírat, že je Božím obrazem. Obrazem Božím je tedy i ten, kdo je pod obraz, kterého bychom – kdyby to záleželo na nás – už dávno jako obraz Boží zamítli. Je jím každý člověk, ať je jakýkoliv.

Tím, že nám Bible říká, že Bůh stvořil člověka k obrazu svému, nám sděluje také něco velmi důležitého. Tam, kde se člověk setkává s druhým člověkem, se setkává také s Božím obrazem. A když druhého mívá, mívá se v něm s obrazem Božím. To nejdůležitější na světě tedy není žádná ideologie, soustava myšlenek či ideálů, ale člověk. To, co má ve světě cenu, kvůli čemu zde svět je, je člověk.

há zřetelněji ve světě vykreslovat Boží obraz. Ale sestry a bratři, platí to i naopak: „Kdo prolje krev člověka, toho krev bude člověkem prolita, neboť člověka Bůh učinil, aby byl obrazem Božím.“ (Gn 9,6) - kdo ublíží svému bližnímu, například tím, že mu nepomůže, když mu pomoci může, ten poškozuj Boží obraz ve světě. Kdo zničí druhého člověka, třeba jen tím, že ho připraví o ideály a vezme mu chuť dělat něco dobrého, zničil tím neopakovatelný Boží obraz ve světě.

Ale Bible jde ještě dále a přiznává i Adamovi schopnost tvořit ke svému obrazu. „Ve věku sto třiceti let zplodil Adam syna ke své podobě, podle svého obrazu, a dal mu jméno Šét.“ (Gn 5,3) Děti jsou obrazem rodičů – rodiny přece pozorně sledují, v čem jsou malé děti vzhledem podobné svým rodičům, a rodiče pak u svých dospívajících dětí sami pozorují, v čem jsou jim jejich děti podobné i vnitřně, povahou, osudem.

Naštěstí ještě i dnes člověk zůstal člověkem a v druhých můžeme vidět obraz Boží. Ale může člověk vidět obraz Boží také sám v sobě? Nezpychne tím, třeba jako ti, kteří zdůrazňují duchovní dary ve vztahu sami k sobě? Pohleďte na Ježíše. Věříme, že Ježíš svým jednáním zobrazoval Boží vztah k lidem. Apoštol tak jasně viděl v Ježíšově jednání skutky Boží, že o něm napsal: „On je obraz Boha neviditelného“ (Kol 1,15). Boží obraz je tedy také rolí, kterou má člověk naplňovat vlastním jednáním. Věřící je totiž reprezentantem, představitelem toho, v co věří. Tak si podle něj ostatní vytvářejí, jak obraz o jeho víře, tak i o Bohu, jehož zde představuje. A tak, když o sobě přijmeme, že jsme stvořeni k Božímu obrazu, můžeme to brát jako gratulaci, ale i jako poslání. Poslání vidím hned na dvou rovinách: Jako lidé máme svým chováním mimolidským stvoření zobrazovat vztah Stvořitele, o němž věříme, že světu dal vzniknout, a nepostřehnutelně ho udržuje. A jako křesťané svým chováním zobrazujeme svému okolí to, čemu věříme, dobrotu chování Ježíšova: „Žijte vzorně mezi pohany, tak aby ti, kdo vás osoučují jako zločince, prohlédli a za vaše dobré činy vzdali chválu Bohu“... „Kristus vám zanechal příklad, abyste šli v jeho šlépějích“.

RUSKÁ OKUPACE VE 12 OBRAZECH

Reportáž Petry Procházkové v Deníku N

„Ne. Neotevřeli si naši parádní vitrínu. Rozbili skla. Vyndali koňak, šampaňské a vodku, co jsme tam měli na svátky. Nebouchali špunty, neotvírali si lahve jako normální opilci. Urazili něčím hrdla a pili. Pak se vykadili do obývacího. A tak tu žili,“ Halja popisuje spoušť, kterou našla po nevídaných ruských hostech, s úsměvem. Jinde se prý chovali „normálně“, někde zase mnohem hůř.

„Kdyby nebylo Borodžanské územní obrany, našich kluků, tak z Kyjeva nezůstalo nic!“ prohlásí Nataša, která rozebírá vojensko-politickou situaci v zemi a geopolitický kontext války na Ukrajině se svými sousedkami Ljubou a Marijí. Dohromady jim je 219 let.

„No jo, ale jakou cenu jsme za to zaplatili! Znásilněná děvčata, rozpáraná těla, vnitřnosti venku...“ uvažuje Marija.

„Nekecej, prosím tě! Nevíme, koho znásilnili, a taky nevíme, jestli někoho rozpárali. Mluv jen o tom, co jsme viděly a zažily my!“ okřikne sousedku a kamarádku jednademdesátiletá důchodkyně. Marija skutečně zmlkne a vyprávění o zvěrstvech nedokončí. „Stačí přece to, co víme, co je pravda. Že třeba tadyhle kousek vykopali z hrobu čtrnáctiletou holku. V tom hrobu jich bylo víc. Ale ta holka byla znásilněná. To stačí, nemusíme šířit něco, co jsme neviděly. A my jsme toho viděly dost.“

Nataša má přirozený smysl pro mediální gramotnost a odmítá šířit fake news. I tak to, co tyto tři obyvatelky městečka Borodžanka zažily, stačí na román. Setkaly se s muži, kteří je chtěli „osvobodit“ proti jejich vůli. A když jejich pomocnou ruku odmítly, srovnali jim část městečka se zemí a zavraždili stovky obyvatel.

Borodžanka je jednou z obcí, které ležely ruským tankům v cestě za jejich hlavním cílem. Tanky mířily na Kyjev. Těsně u jeho bran je ukrajinská armáda za pomoci územní obrany zastavila. Ruští vojáci si z domů a bytů v obcích a městech na severozápad od metropole udělali kasárny a přes měsíc v nich žili.

„On říkal, že je z Běloruska, ten voják,“ vzpomíná Nataša na setkání s okupantem. „A že prý nám přivezl svobodu,“ pokračuje její dcera Halja s úsměvem. „Já na to, že tu jeho běloruskou svobodu nepotřebujeme. Už mě ale ani neposlouchal. Moc ho to nezajímalo. Chtěli vodu. Tak co jsme měli říct? Že jim ji nedáme? To ještě tekla, tak jsme je nechali, aby si nabrali. Pak se stáhli. Byli všude kolem a stříleli na nás. Tak my jim nejdřív dáme vodu – a oni pak na nás střílejí. Když už to bylo úplně u našeho domu, vzala jsem mámu a odjely jsme pryč. Všechno jsme zavřely, i když jsme věděly, že to bude na nic. Psy jsme pustily z výběhu, aby se zkusily zachránit samy. A jely jsme.“

Halja s Natašou přežily a vrátily se. Stejně jako Ljuba. Marija zůstala po celou dobu okupace v Borodžance. Do jejího domku okupanti nakoukli, rozhlédli se, nic je nezaujalo, tak odešli.

Usadili se ale u sousedek Halji a Nataši. „Nechápu, proč kadili všude. Máme záchod. Pravda, voda neteče, plyn nejde a ani elektrika pořad nefunguje. Ale máme i suchý záchod. Ten nepoužívali. Kadili všude možně, na koberec i na linoleum, takže nechápu, jak tam mohli žít. Možná když všechno vypili a podělali, odešli jinam,“ medituje nad bytovou kulturou nevídaných návštěvníků Halja.

„Byli to Burjati, to poznáš (*Burjatsko je ruská republika na Dálném východě hraničící s Mongolskem, pozn. red.*). A taky kadyrovci, to taky poznáš (*Kadyrov je hlavou ruského Čečenska, pozn. red.*). I podle řeči. Ale i Rusové s nima byli. Nejhorší byli ti Burjati,“ konstatuje Nataša. Označení „Burjati“ se stalo synonymem pro všechny vojáky ruské armády z asijských republik Ruské federace. Právě vojáci z nejhudších oblastí Ruska jsou podle investigativních novinářů z projektu Mediazona nejčastějšími oběťmi války.

Především mladí muži z Dagestánu a Burjatska jsou ale také ochotní nechat se zlákat snadným výdělkem doplněným příslibem válečnou kořistí – byli to mimo jiné oni, kdo byli odhaleni, jak si při ústupu z Kyjevské oblasti do Běloruska nakládají na vozidla, která jim po úspěšném protiútoky Ukrajinců zbyla, ledničky, televize, ale i hračky, a dokonce dámské spodní prádlo a vezou je do Běloruska, aby odtamtud vše poslali poštou k sobě domů.

Podle ukrajinské generální prokurátorky Iriny Venědiktovové byla z hlediska obětí mezi

civilisty Borodžanka nejspíš nejpostiženější obcí Kyjevské oblasti. Podle dosavadních zjištění se na zločinech podíleli především příslušníci ruské vojenské jednotky číslo 06705, respektive 36. speciální motostřelecké brigády z ruského města Borzja v Zabajkalském kraji.

Nejvíce Natašu rozčílilo, že si ani neotevřeli vitrínu s alkoholem, který všechen vypili, ale hrdla lahví urazili, aniž se pokoušeli zátky prostě odšroubovat. „A pak se nás odvážili přesvědčovat, ať se necháme evakuovat do Běloruska a do Ruska, že tam budeme před těmi ukrajinskými nacionalisty v bezpečí! Nepůjdu někam, kde kaděj na koberec!“, říká odhodlaně.

Muž stojí před rozbitým domem v centru Borodžanky a na rukou drží tříletého synka. Nejdřív mi řekne, jak se jmenuje, po chvíli poprosí, abychom to raději nezveřejňovali. „Víte, tady je všechno teď strašně vyhozené,“ zašeptá. Přijel na pohřeb známému, který byl v domobraně a Rusové ho zastřelili,

když se snažil organizovat hlídky v už okupovaném Bučinském okrese.

„U nás v Pilipovičích se nic takového nedělo,“ vysvětluje mi tajemství vesnice, která zůstala ušetřena jak raket, tak leteckých bomb, ale i znásilňování a rabování, jeden její obyvatel. „Rusové přišli, teda přijeli na obrněných transportérech. My jsme k nim vyšli. Řekli nám: Máte tu aktivisty? Mlčeli jsme. Tak jim řekněte, aby se ani nepokoušeli něco dělat. Fašisty tu máte? Ne? Tak dobrý.“

„Hodně lidí z obce uteklo,“ pokračuje, „zůstala nás tam tak polovina, asi 800. Rusové se nastěhovali do prázdných domů. Nikoho nezastřelili ani nikoho nezásilnili. Jo, pili hodně alkohol. A pak hodili jednou granát do rybníka, aby si nalovili ryby. Většinu jich tam ale nechali břichem nahoru shnit. Pak, myslím 1. dubna, se sebrali a odešli. Naše obec zůstala celá, protože jsme se jim neprotivili. Nevím, co je lepší.“

Muž mi příběh své vesnice vypráví šeptem a stále se ohlíží. Ví, že nepanuje shodný názor na to, co měly dělat satelitní obce ležící na přístupech do Kyjeva – zda se bránit, jako Buča, Irpiň a Hostomel a obětovat své občany (o domech, mostech, čerpacích stanicích, obchodních centrech, průmyslových objektech a kulturních památkách ani nemluvě), nebo se zkusit s ruskými okupanty dohodnout (ne vždy to bylo vůbec možné) a místo tváře a aureoly hrdinů si zachovat

majetek, život a zdraví.

„Ukradli nám traktor a sežrali tele,“ zlobí se Nina. Borodanka je plná malých zemědělců, každý tu má poličko, krávu, ti bohatší i býka. Vodovod padl za obět' ostřelování v prvních dnech války.

Rusové se na okraji obce vzdálené jen pár kilometrů od Kyjeva usadili hned první den války, 24. února. Pět dní nato si přivezli raketové systémy Grad a za další dva dny začal boj o přístup do metropole.

„Do té doby to ještě šlo,“ říká Nina. „Když nepočítám ten traktor, sousedovi sebrali auto, to vlastně všem. A nejvíc páslí po motorových pilách.“

„Prázdné domy prolezli, strašně se tam vždycky ožrali, protože tady každý máme nějakou zásobu doma, a když všechno vyjedli, přestěhovali se o dům dál. Pak ale začaly ty opravdové boje. Když nás Rusové obsadili, nastoupil skutečný teror.“

„Hledali Poláky. Pořád se ptali, kde máme Poláky, nevím, co to mělo znamenat,“ říká Galja z Parkové ulice, která zůstala skoro celá, až na rozbitá okna a ohořelý jeden vchod.

Vodovod v Borodance stále není zprovozněn. Naštěstí je voda v několika studnách. U Niny nikdo Poláky nehledal. Zájem měli vojáci o něco úplně jiného.

„Máte maso?“ nakoukli ke mně jednou Burjati. Já jim říkám: ‚Maso nemáme.‘ A oni: ‚Ale máte tele.‘ ‚To sami potřebujeme! Přece nás zase nenecháte vychcípát hladu, jako jste to už jednou udělali!‘ Oni neznají historii, vůbec nevěděli, o čem mluvím. Tele mi vzali, zabili a snědli. Někteří měli na uniformě nápis SSSR. Pitomci. Když pak 29. března odjížděli, brali si ti hajzlové televize, mikrovlňky, ledničky i oblečení. Všechno, co nerozbili, když tady byli.“

V obcích kolem Kyjeva, které téměř měsíc okupovali ruští vojáci, byly nalezeny stovky těl civilních obětí. Ti, kteří přežili, shodně popisují – a jsou to svědci z různých vesnic okolo Kyjeva, kteří se navzájem neznají – že ruští vojáci si často přezouvali své nevhovující boty za ty, které našli v ukrajinských domech. Ukradené věci odváželi v ukradených autech. Často přicházeli do domů Ukrajinců a „po dobrém“ něco požadovali. Třeba cigarety. „Mně si stěžoval jeden, že je armáda špatně zásobuje a krmí,“ směje se už dnes Nina.

Jiným ženám do smíchu nebylo. Svědectví o vraždách mužů a znásilňování žen přibývá každým dnem.

(Generální prokuratura shromažďuje svědectví o vraždách i znásilňování, kterých se ruští vojáci dopustili v Kyjevské oblasti i dalších částech Ukrajiny.

Vojáky 36. brigády ruské armády, kteří terorizovali Borodanku několik týdnů a poté v boji s ukrajinskými ozbrojenými silami utrpěli velké ztráty a byli z kyjevské oblasti vytlačeni, vyznamenalo ruské velení medailami „Za odvalu“.)

UKRAJINCI V ČESKÉ REPUBLICĚ

Ukrajina je země s jedinečnou historií, národními tradicemi, vlastní kulturou, vědeckými objevy a vynikajícími osobnostmi v literatuře a umění. Máme vlastní území, stát, vlajku, hymnu, státní znak a svého prezidenta. Ale máme nepřátelského souseda. Putin popírá naši národní svébytnost a prohlašuje nás za Rusy, kteří prý propadli nacismu. Rusko nás zákeřně napadlo a my jsme se ocitli v kruté válce. Za úsvitu se 24. února v mnoha ukrajinských městech ozvaly výbuchy. Lidé nevěděli, co se děje, nikdo nemohl pochopit, že se Rusko chce se zmocnit našeho území a zlikvidovat naši vládu. Umírají děti, staří lidé, těhotné ženy, i obránci naší země. To je genocida našeho národa. Válka nemilosrdně vymazala životy mnoha našich lidí. Před hrůzou války, nenávisť ruských vojáků a ničení všeho, co jsme si pracně vybudovali k životu, už milióny Ukrajinců opustily své domovy, příbuzné a odešli do nejistoty válečných uprchlíků.

Jsmo vděční evropským zemím za pomocnou ruku. Zejména České republice, Polsku, Slovensku, Portugalsku, Itálii ... Česká vláda se nás ujala, poskytla nám bydlení, sociální a finanční pomoc. Češi laskavě přijali statisíce Ukrajinců. Po celé vaší zemi vznikla humanitární centra pomoci pro uprchlíky, bezplatné kurzy češtiny a školky pro ukrajinské děti. Tak jako mnozí, jsem i já daleko od své země, od svého rodného města Lutsk, od své matky, sestry, manžela, syna, přátel a příbuzných.

Jsmo vám vděční za vaši nezištnou pomoc, srdečný zájem o nás a za vaše milosrdenství. Moje osobní dojmy jako člověka a novináře jsou velmi pozitivní, zakouším mnoho porozumění, blízkosti, podpory, laskavosti a projevů přátelství. Po příjezdu do České republiky a do Prahy, nás Ukrajince mile přivítali vaši dobrovolníci. Pomohli nám s ubytováním, s telefonními kartami, s jídlem. Velice vám děkujeme za vaše porozumění a pozornost. Oceňujeme vaši solidaritu a pomoc. Mezi pražskými dobrovolníky, kteří o nás také pečovali, byla i řada Ukrajinců, zvláště si pamatuji Serhija a Davida, kteří už nějaký čas žijí v Česku. Z pražského centra pro uprchlíky jsme byli posláni do Pardubic, tam nám vystavili víza a odvezli nás autobusem do vašeho krásného města Letohradu. U vás nás pohostinně přivítal pan ředitel školy v obytně průmyslovky. Druhý den za námi přišel pan starosta Letohradu Petr Fiala. Se zájmem se laskavě a pečlivě ptal na potřeby všech a pak je krok za krokem řešil. Pak nám s několika svými lidmi přišel popřát k Velikonocům a o týden později k pravoslavným Velikonocům. S panem starostou je vždy radost komunikovat. Jsme velmi vděční za vaši přízeň a podporu. Mnoho nám pomáhají také Ukrajinky: paní Veronika Pešková, Ivanka a Tatiana. Pan farář Václav Vacek nám vyprávěl o demokracii, o české kultuře, o Letohradu a provedl nás kostelem sv. Václava a kaplí na Kopečku. Ano, hlavním cílem

Před čtyřmi lety jsme v Okénku uvedli následující bajku. Třeba jí teď víc porozumíme.

O ŽÁBĚ A ŠTÍROVI

Sedí žába na okraji rybníka, když v tu se k ní přisourá štír: „Ahoj žábo! Byla bys tak hodná a převezla mě na druhou stranu?“

Žába uvažuje, přeměří si štíra pohledem a zakroučí hlavou: „Copak si myslíš, že jsem blázen?! Vždyť jsi štír a štíři zabijí. Mně se ještě umírat nechce!“ „Ale žábo, vždyť to není v mém zájmu tě zabít! Jak bych se dostal na druhou stranu? A já se tam opravdu potřeboju dostat! Prosim, převez mě!“ Žába měla dobré srdce a tak podumá, a říká: „Dobře. Naskoč si!“

Štír si vylezl na žábiny záda, žába vlezla do vody, odrazila se od břehu a pomalými tempy se začala blížít k druhému břehu. Štír se kochal okolní krajinou. Když se dostali zhruba do poloviny, do štíra cosi vjelo. Křečovitě vztyčil svůj malý ocásek s bodcem na konci a vši silou bodl žábu do zad. Ta se v mžiku začala topit, jak se jed začal rozlévat po jejím těle. S nádechem hrůzy a smutku stačila ještě před utonutím vykřiknout: „Vždyť si říkal, že není v tvém zájmu mě bodnout!? Vždyť se teď také utopíš!“ Na to štír, ještě než se také utopil: „Já vím. Moc se omlouvám. Ale jsem štír a štíři bodají. Nemohl jsem si pomoci. Snažil jsem se, věř mi!“

Zbigniew Brzezinski v roce 1993:

„Nebezpečí státního nacionalismu v Rusku se pravděpodobně neobjeví v podobě oživeného komunismu, ale spíše jako nová forma fašismu. Fašismus dokáže mimořádně úspěšně využívat iracionální stránky lidské povahy, účinně apeluje na emoce, které lze aktivizovat s pomocí nacionalistických symbolů, dokáže využívat přitažlivosti síly a slávy národa a dokáže reagovat na volání po disciplíně a uniformitě.“

Já na čas dlouhý oněměl,
tak jako skála pustá;
však jedno Tvé políbení
mi rozvázalo ústa.

To bylo jak dešť májový
na půdu deště lačnou;
teď sladké písně v duši mé
zas hojně rašit začnou.

Vítězslav Hálek

křesťanské kultury je solidarita s potřebnými a láska k lidem blízkým i vzdáleným. Ať člověk pracuje sebevíc, ale nemá-li lásku k bližnímu, bude žít nadarmo. I ukrajinský kardinál Lubomyr Huzar (1933 - 2017) řekl: „Láska je touha konat dobro bližnímu, aby i on chtěl konat dobro.“ Uprímně přeji všem, aby světlo přišlo do každého domova. Ať jsou všechny hrozby pryč, ať dobro zvítězí, ať svítí slunce i nad Ukrajinou. Děkujeme České republice a jejím občanům za pochopení, pomoc, podporu a přátelství. Přeje-me štěstí a lásku nám všem. *Ljubov Hnura přeložila Larisa Černišová*

Noc noci
Stále stejný úděs
staletími leti -
z počínání Herodesů
a vraždění dětí...

Ještěže ty, měsíci,
bezpečně jsi daleko,
když hoří zem
a padají bomby
nad městem...

I ty žasneš,
co se zde stalo
na naší modré planetě -
jak kyvadlo zla
rozhoupalo ciferník
našeho času...

JF

VÍRA JAKO ŽIVOTNÍ PRAXE

Chceme-li se něco podstatného dozvědět o víře druhého člověka, pak pomineme otázku, zda věří či nevěří v Boha, jaké má názory na Boží existenci a jaká je jeho církevní či náboženská příslušnost. Zajímáme se o to, co hraje roli Boha v jeho životě, jak věří, jak jeho víra žije (v jeho vnitřním světě i v jeho vztazích), jak se během jeho života proměňuje a jak proměňuje jeho život – a zda, jak a nakolik jeho víra proměňuje i svět, v němž žije. Teprve praxe víry – zahrnující jak vnitřní duchovní život věřícího, tak jeho život ve společnosti – vypovídá o tom, v jakého Boha věří a v jakého nevěří. (...)

Toto chápání víry také umožňuje mluvit o „víře nevěřících“ (těch, kteří tvrdí, že nevěří) a „nevíře věřících“ (těch, kteří tvrdí, že věří). Už v Novém zákoně – v Matoušově evangeliu a v listu Jakubově – nalezneme pojetí implicitní víry: víry obsažené i „anonymně“ v životní praxi (...)

Způsob lidství člověka je nejautentičtější vyjádřením jeho víry nebo nevíry. O víře člověka vypovídá jeho život spíše než to, co si myslí a co o Bohu říká. Mluvíme-li však o tom, jak člověk žije, chraňme se redukovat celek života jen na oblast morálky, na ctnosti a hříchy; k tomu, jak člověk žije, jaký je, patří také jeho emocionální bohatost, jeho fantazie a kreativita, smysl pro krásu a smysl pro humor, schopnost empatie a celá řada dalších kvalit. O tom, jaký člověk je a jaký druh víry inspiruje a nese jeho život, vypovídá to, jak naplňuje úkol být člověkem.

Tomáš Halík: Odpoledne křesťanství

„Všichni lidé nejsou hajzlové!“ řekl přihlížejícím nacistům muž než vstoupil s dětmi do plynové komory.

Janusz Korczak - polský pedagog, spisovatel a lékař. Celkem třikrát odmítl zachránit si svůj život.

Poprvé - když odmítl před okupací Polska emigrovat, protože nechtěl opustit „Dům sirotků“.

Podruhé - když odmítl utéct z varšavského ghetta.

A potřetí, tehdy, když už všichni obyvatelé „Domu sirotků“ nastoupili ke vlaku, který jel do tábora Treblinka a přistoupil k němu důstojník SS a zeptal se:

- Vy jste napsal knihu „Král Matiusz“?

Četl jsem tuto knihu jako dítě - dobrá kniha! Můžete jít!

- A děti?

- Děti pojedou s námi, ale Vy můžete klidně opustit vlak.

- Mýlili se, nemohl. Všichni lidé nejsou hajzlové!

A za pár dní, v koncentračním táboře Treblinka, Janusz Korczak spolu se svými dětmi, vstoupil do plynové komory. Cestou na smrt s nic netušícími dětmi, držel dvě z nejmenších dětí za ruce a vyprávěl jim pohádku ...

Takto skončil život toho úžasného člověka, který nám může být v mnohém příkladem.

Zde je ještě několik jeho doporučení, jak správně vychovat děti:

1. Nepožadujte od dítěte, aby žilo podle vašich představ, ale pomozte mu, aby si našlo svou vlastní cestu.

2. Neočekávejte od svého dítěte vděčnost za vše, co jste pro něj udělali. Dali jste mu život, a jak Vám za něj může poděkovat? Dá život a lásku zase svým dětem, díky nekonečné Boží moudrosti.

3. Snaž se nekřivdil svému dítěti, abys ve stáří neměl hořký chléb. Neboť to, co zaseješ, to jednou sklidiš.

4. Neřešte za dítě jeho problémy.

5. Neponižujte, nezesměšňujte!

6. Pamatujte, že ta nejdůležitější setkání, která člověk může v životě absolvovat, jsou právě setkání s dětmi. Věnujte jim více pozornosti, protože nikdy nemůžeme vědět, koho potkáme v konkrétním dítěti.

K PŘÍPRAVĚ NA BOHOSLUŽBY O NEDĚLÍCH A SVÁTCÍCH

neděle 8.5.	4. velikonoční
8 h. Lukavice	Sk 13,14-52 Ž 100
9 Mistrovice	Zj 7,9.14b-17
9.30 Orlice	J 10,27-30

sobota 14.5.	18 h. Lukavice
neděle 15.5.	5. velikonoční
	v Letohradě svatojánská pouť
8 h. Kopeček	Sk 14,21b-27 Ž 145
9 Mistrovice	Zj 21,1-5a
9.30 Kopeček	J 13,31-35

sobota 21.5.	18 h. Letohrad
neděle 22.5.	6. velikonoční
8 h. Lukavice	Sk 15,1-29 Ž 67
9.30 Orlice	Zj 21,1023 J 14.23-29

sobota 28.5.	18 h. Letohrad
neděle 29.5.	7. velikonoční
8 h. Lukavice	Sk 7,55-60 Ž 94
9.30 Orlice	Zj 22,12-20 J 17,20-26

sobota 4.6.	18 h. Letohrad
neděle 5.6. Slavnost Seslání Ducha Svatého	
8 h. Lukavice	Sk 2,1-11 Ž 104
9 Mistrovice	1 Kor 12,3b-7.12-13
9.30 Orlice	J 20,19-23

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv, Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Váček, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741